

Vartotojų apsaugos paskaitos

Dr. Danguolė Bublienė
2013

6 tema. Vartojimo pirkimo – pardavimo sutarčių ypatumai

- Vartojimo pirkimo – pardavimo sutarčių ypatumai: sutarties samprata, sutarties šalys ir dalykas, šalių teisės ir pareigos. Vartojimo pirkimo pardavimo sutarčių rūšys: daiktų pardavimas ne prekybai skirtose patalpose, daiktų pardavimas naudojant automatus, daiktų pardavimas pagal sutartis, sudaromas naudojant ryšio priemones, teisės tam tikru laiku naudotis gyvenamosiomis patalpomis pirkimas
-

Vartojimo pirkimo pardavimo sutartis reguliavimo šaltinis

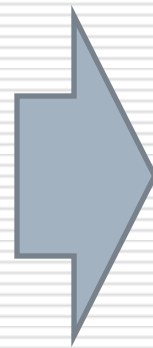
- ❑ CK 6.350-6.370 straipsniai
 - ❑ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.1, 6.350, 6.366, 6.367, 6.369, 6.370 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo priedu įstatymas (2011 m. spalio 13 d. įstatymas Nr. XI-1619 (Zin., 2000, Nr. 74-2262) – įsigalioja 2011 m. gruodžio 1d.
 - ❑ Vartotojų teisių gynimo įstatymas
 - ❑ Kiti teisės aktai
 - ❑ ES direktyvos
-

Kiti teisės aktai

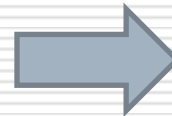
- ❑ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimas Nr. 697 „Dėl mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 51 – 1778)
 - ❑ Ūkio ministerijos 2001 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 217 „Dėl Daiktų gražinimo ir keitimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 58-2105)
 - ❑ Ūkio ministro 2001 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. 226 „Dėl Daiktų pardavimo ne prekybai skirtose patalpose taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 61 – 2193)
 - ❑ Ūkio ministro 2001 m. rugpjūčio 17 d. įsakymas Nr. 226 „Dėl Daiktų pardavimo ir paslaugų teikimo, kai sutartys sudaromos naudojant ryšio priemones taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 73 – 2583)
 - ❑ Ūkio ministro 2004 m. Balandžio 27 d. įsakymas Nr. 4-134 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. 170 „Dėl Lietuvos Respublikoje parduodamų daiktų (prekių) ženklinimo ir kainų nurodymo taisyklių“ pakeitimo“ (Žin., 2004, Nr. 76 – 2630)
-

ES direktyvos

- 1985 m. gruodžio 20 d. Europos Bendrijų Tarybos direktyva 85/557/EEB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su sutartimis, sudarytomis ne prekybai skirtose patalpose (OJ L 1985 372/31)
- 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis (OJ L 1997 144/19)
- 1994 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl pirkėjų apsaugos, susijusios su teisės tam tikru laiku naudotis gyvenamosiomis patalpomis pirkimo sutarčių tam tikrais aspektais (OJ L 1994 280/83)

Vartotojų teisių direktyva

- 2009 m. sausio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/122/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su kai kuriais pakaitinio naudojimosi, ilgalaikio atostogų produkto, perpardavimo ir keitimosi sutarčių aspektais (OL 2009 L 33, p. 10) (įgyvendinimo terminas **2011 -02-23**)

ES direktyvos

- 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 99/44/EB dėl tam tikrų vartojimo prekių pardavimo ir su tuo susijusių garantijų aspektų (OJ L 1999 171/12)
 - 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/6/EB dėl vartotojų apsaugos, žymint vartotojams siūlomų prekių kainas (OJ L 1998 80/27)
 - Liko nepakeista Vartotojų teisių direktyva
-

Vartojimo pirkimo pardavimo sutarties samprata –CK 6.350 str. 1 d.

- Pagal vartojimo pirkimo–pardavimo sutartį pardavėjas – **asmuo, kuris verčiasi prekyba, pardavėjo atstovas** įsipareigoja parduoti prekę – kilnojamąjį daiktą pirkėjui – **fiziniam asmeniui pastarojo asmeniniam, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija**, tenkinti, o pirkėjas įsipareigoja sumokėti kainą. Vyriausybė tvirtina mažmeninės prekybos taisykles.
-

Atskirtinumas nuo kitų sutarčių rūšių

- Visuma kriterijų
 - Šalių specifika
 - Sutarties tikslas
 - Sutarties dalykas
-

Bendrieji požymiai (I)

- Atlygintinė
 - Konsensualinė
 - Dvišalė
 - Prisijungimo būdu sudaroma sutartis – visas sąlygas, įskaitant kainą, ir išskyrus prekių kiekį, nustato pardavėjas
 - Viešoji sutartis? – CK tiesiogiai nenurodyta, tačiau doktrina, teismų praktika priskiria viešosioms sutartims
 - Kaip realizuojamos CK 6.161 str nuostatos?
-

Bendrieji požymiai (II)

- Samprata suponuoja sutarčių sudaromų mažmeninės prekybos būdu reguliavimą, kas nulemia ir šios sutarties kai kuriuos reguliavimo neaiškumus
 - Skėtinis reguliavimas, kuris aktualus ir kitoms vartojimo sutarčių rūšims, nes vartojimo pirkimo – pardavimo sutartį reglamentuojančios taisyklės *mutatis mutandis* taikomo ir kitoms sutarčių rūšims (6.383 str. 4 d., 6.504 str. 2 d., 6.672 str. 2 d.)
-

Sutarties šalys - Pardavėjas

- Be požymių aptartų per verslininko sąvoką:
 - Pardavėjas asmuo, kurio nuolatinė vykdoma veikla prekyba, pvz., notaras parduoda kompiuterį – vartojimo pirkimo pardavimo sutartis?
 - Fizinis asmuo turi gauti verslo liudijimą
 - Juridiniai asmenys tam tikroms veikloms turi gauti licencijas, leidimus ar kitokį dokumentą
 - Kai kurių profesijų atstovai ar asmenys, užsiimantys tam tikra veikla, negali užsiimti mažmenine prekyba, pvz. advokatai, notarai, antstoliai, auditoriai, komerciniai bankai (išskyrus valiutos pirkimo pardavimo atveju), draudimo įmonės
 - Pardavėju laikomas ir pardavėjo atstovas
 - gali turėti procesinę reikšmę, nes atsakovu turėtų būti pardavėjo atstovas (o ne pats pardavėjas)
 - Negali būti valstybė
 - ES teisės nuostatas įgyvendinančios nuostatos taikomos plačiau
-

Sutarties šalys - Pirkėjas

- Be požymių aptartų per vartotojo sąvoką:
 - Teisės aktuose gali būti nustatyti specialūs reikalavimai pirkėjui, tik kuriuos atitinkantys asmuo galės įgyti prekes, pvz., perkant ginklus
-

Sutarties dalykas

□ Prekė

- CK 6.350 str. apibrėžia prekę kaip kilnojamąjį daiktą
- Nėra nustatyta specialių prekės savybių, bet nustatyti tos prekės panaudojimo tikslai
- Dalyku gali būti ir naudota prekė (Naudota prekė – prekė, kuri anksčiau buvo naudota, pakartotinai pateikta pardavimui (Lietuvos Respublikoje parduodamų daiktų (prekių) ženklinimo ir kainų nurodymo taisyklės))
- Vartotojų teisių gynimo įstatymo 2 str. 11 d. – “prekė – kiekvienas daiktas, siūlomas parduoti arba parduodamas vartotojui. Silumos ir elektros energija, vanduo, gamtinės dujos taip pat laikomis prekėmis.”
- Teisės aktai gali nustatyti specialius reikalavimus dėl atskirų prekių pardavimo, pvz., vietos, laiko ir pan.

□ Išimtis dalyko apibrėžimui CK 6.357, 6.366, 6.369 str. – vartojimo paslaugos, nekilnojamasis daiktas (gyvenamosios patalpos)

□ Ir siauresnis ir kartu platesnis dalykas palyginti su pačia pirkimo - pardavimo sutartimi

Sutarties forma (I)

- ❑ CK 6.351 str. - jeigu įstatymai ar sutartis nenumato ko kita, laikoma, kad vartojimo pirkimo–pardavimo sutartis sudaryta **nuo to momento, kai pirkėjas išsirenka perkamą daiktą arba kitokiu būdu pareiškia savo valią.**
 - ❑ Konkliudentiniais veiksmais (CK 1.71 str. 2 d.)
 - ❑ Bendrieji sandorių formos reikalavimai (CK 1.73)
 - ❑ Pirkėjas pasiėmęs ir prekybos centro prekes ir neatsiskaitęs už jas – vagis ar prievolės nevykdantis asmuo?
-

Sutarties forma – viešosios ofertos speciali taisyklė (I)

- CK 6.171 str
 - 1. Viešąja oferta laikomas visiems skirtas pasiūlymas sudaryti sutartį, taip pat **prekių pažymėtomis kainomis** išdėstymas parduotuvės vitrinoje ar lentynoje arba atlyginimo pažadėjimas už tam tikrų veiksmų atlikimą.
 - 3. Viešąja oferta **nelaikomi kainoraščiai, prospektai, katalogai, tarifai ir kita informacinė medžiaga, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis.**
- CK 6.352 str. 2 d.
 - 1. Daiktų nurodymas **reklamoje, visiems skirtuose kataloguose ar aprašymuose** laikomas viešąja oferta, **jeigu yra nurodytos esminės pirkimo–pardavimo sutarties sąlygos.**
 - 2. Daiktų išdėstymas vitrinose, ant prekystalio ar kitose jų pardavimo vietose, taip pat daiktų pavyzdžių demonstravimas arba informacijos apie parduodamus daiktus pateikimas (aprašymai, katalogai, nuotraukos ir kt.) jų pardavimo vietoje laikomi viešąja oferta **nepaisant to, ar nurodyta daiktų kaina arba kitos pirkimo–pardavimo sutarties sąlygos**, išskyrus atvejus, kai pardavėjas aiškiai ir nedviprasmiškai nurodo, kad tam tikri daiktai nėra skirti parduoti.
-

Sutarties forma – viešosios ofertos speciali taisyklė (I)

- Taigi pagal bendrąją taisyklę
 - Pirma, viešąja oferta nelaikomi kainoraščiai, prospektai, katalogai, tarifai ir kita informacinė medžiaga
 - Antra, nėra būtina nurodyti kainos prekių išdėstymo vitrinose ir kitose pardavimo vietose, daiktų pavyzdžių demonstravimo atveju
-

Sutarties esminės sąlygos

- Specialių nuostatų nenumatyta, todėl esmine sąlyga reikėtų laikyti sąlygą dėl sutarties dalyko (pavadinimas, kiekis)
-

Svarbios sutarties sąlygos – kaina I

- Iš CK 6.352, 6.353 ir 6.360 galima daryti išvadą, kad nėra esminė sutarties sąlyga
 - Sutarties **sudarymo metu** nurodyta kaina, jeigu ko kito nenustato sutartis ar įstatymai
 - Pardavėjui nustatytas draudimas vienašališkai keisti kainą
 - pirkėjas turi teisę atsisakyti sutarties raštu apie tai pranešdamas pardavėjui
 - Netaikoma atvejams, kai sutartis numato, kad daiktai bus perduoti pirkėjui praėjus daugiau kaip trims mėnesiams po sutarties sudarymo, o pardavėjas turi teisę vienašališkai per šį terminą padidinti daikto kainą
-

Svarbios sutarties sąlygos –kaina II

- ❑ Speciali pirkėjo teisė atsisakyti sutarties, kai pirkimo–pardavimo sutartis numato išankstinį mokėjimą už daiktus, o pirkėjas per sutartyje nustatytą terminą nesumoka kainos (jeigu sutartyje nenumatyta kas kita)
 - ❑ Jeigu daiktai perkami išsimokėtinai (kreditu), tai pirkėjas turi teisę sumokėti už daiktus iki mokėjimo termino pabaigos
 - ❑ Speciali pirkėjo garantija - praleidus mokėjimo terminus, palūkanos už laiku nesumokėtą sumą neskaičiuojamos
-

Svarbios sutarties sąlygos-terminas

- Speciali garantija pirkėjui –CK 6.355 str.
 - Pardavėjas neturi teisės tų pačių daiktų parduoti kitam pirkėjui, jei vartojimo pirkimo–pardavimo sutartyje numatyta sąlyga, kad pirkėjas daiktus priims per tam tikrą sutartyje nustatytą terminą
 - Pardavėjo papildomos išlaidos, susijusios su daiktų perdavimu pirkėjui per tam tikrą terminą, įskaitomos į daiktų kainą, jeigu sutartis ar įstatymai nenumato ko kita
-

Sutarties turinys

- Pardavėjo teisės ir pareigos
 - Pirkėjo teisės ir pareigos
-

Pardavėjo pareigos

- ❑ Pareiga nevykdyti nesąžiningos komercinės veiklos (CK 6.350 str. 3 d.)
 - ❑ Pareiga netiekti prekės be vartotojo sutikimo
 - ❑ Pareiga informuoti pirkėją
 - ❑ Pareiga perduoti pirkėjui prekę
 - ❑ Pareiga padengti sutarties sudarymo išlaidas
 - ❑ Pardavėjo pareiga užtikrinti prekės saugą (kokybę)
-

Pareiga nevykdyti nesažiningos komercinės veiklos

- "3. Pardavėjui draudžiama vykdyti pirkėjui nesažiningą komercinę veiklą. Nesažiningos komercinės veiklos rūšis ir atvejus nustato įstatymai."
 - Kolektyvinis teisių gynimas persikelia į individualų teisių gynimą? – Pasekmės?
-

Pareiga netiekti daikto be vartotojo sutikimo

- ❑ Imperatyvi norma draudžianti tiekti vartotojui daiktus be jo sutikimo, jei už juos reikalaujama mokėti
 - ❑ Jei patiekti be vartotojo sutikimo – vartotojas turi teisę jais naudotis savo nuožiūra neatlygintinai
-

Pareiga informuoti pirkėją

- Aptarta per vartotojo teisę į informaciją
 - Turės būti peržiūrėta įgyvendinant Vartotojų teisių direktyvą
 - Nustato bendruosius reikalavimus ikisutartinės informacijos turiniui (detalesni nei CK)
 - ES VN gali nustatyti papildomus
-

Pareiga perduoti pirkėjui daiktą

- Specialių taisyklių nenumatyta (taikomos CK 6.317-6.343 str.)
 - Specialios taisyklės tik daiktų pardavimui su sąlyga juos pristatyti pirkėjui
 - Daiktai pristatomi į pirkėjo nurodytą vietą, o kai nenurodyta – į pirkėjo gyvenamąją vietą
 - Neesant daiktų pristatymo terminui – per **protingą terminą po to, kai pirkėjas pareikalauja** (bendra taisyklė – per protingą terminą po sutarties sudarymo – CK 6.319 str. 1 d.)
 - Jei daiktai per protingą terminą nepristatomi – pirkėjo teisė nutraukti sutartį ir neprivalo mokėti daiktų pristatymo išlaidų
 - Sutartis laikoma įvykdyta, kai daiktai įteikiami pirkėjui, o jei jo nėra – asmeniui, kuris pateikia kvitą ar kitokį dokumentą, patvirtinantį sutarties sudarymą ar daiktų pristatymo įforminimą
-

Pareiga perduoti daiktą ir riziką pagal Vartotojų teisių direktyvą

□ Direktyva suderino reikalavimus daikto perdavimui

- Jei šalys nesusitaria kitaip daiktas turi būti perduotas be nepagrįsto vėlavimo, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo sutarties sudarymo
- Vartotojas turi nustatyti papildomą terminą prekei pateikti (netaikoma, jei pardavėjas atsisako pateikti prekę, arba terminas buvo svarbi sąlyga), jei nepristato – vartotojas turi teisę nutraukti sutartį
- Pardavėjas turi sugrąžinti visas sumokėtas sumas
- Kitos pasekmės pagal nacionalinę teisę

□ Direktyva suderino rizikos perdavimo nuostatas

- Nuo fizinio prekių gavimo
 - Vežimo metu, jei vežimu rūpinosi vartotojas ir ta sąlyga nebuvo pasiūlyta pardavėjo
-

Pareiga padengti sutarties sudarymo išlaidas

- Atvirkštinė taisyklė nei bendroji
 - Bendroji - CK 6.310 str. 1 d. pareiga padengti sutarties sudarymo išlaidas tenka pirkėjui
 - Specialioji - CK 6.354 str. –
 - sutarties sudarymo išlaidos tenka pardavėjui
 - šalys gali susitarti kitaip, tačiau nustatyti reikalavimai tokiam susitarimui - sutarties sudarymo metu jos turėjo būti specialiai ir atskirai aptartos arba nurodyti jų apskaičiavimo kriterijai
-

Pardavėjo pareiga užtikrinti prekės saugą (kokybę)

- Aptarta nagrinėjant vartotojų teises
-

Pardavėjo teisė

- Reikalauti, kad būtų sumokėta už prekę
 - Pagal Vartotojų teisių direktyvą – pardavėjams turi būti uždrausta reikalauti padengti išlaidas, susijusias su mokėjimo priemonėmis, iš vartotojo
-

Pirkėjo teisės

- Pirkėjo teisė į informaciją
 - Daiktų apžiūros teisė
 - Teisė į daiktų keitimą ir gražinimą
 - Teisė į saugų ir kokybišką daiktą
 - Teisė atsisakyti sutarties
-

Pirkėjo teisė į informaciją

- Analogiškai vartotojo teisei į informaciją
 - Vartotojų teisių direktyva detaliau sureguliuoja šią teisę
 - Vartotojas bendraujant su pardavėju telefonu neturi būti reikalaujamas sumokėti daugiau nei bazinis įkainis
-

Teisė apžiūrėti daiktą

- Iki sutarties sudarymo turi teisę apžiūrėti daiktus
 - Pareikalauti, kad pardavėjas dalyvaujant pirkėjui patikrintų daiktus arba pademonstruotų, kaip juos naudoti, jeigu tai yra įmanoma atsižvelgiant į daiktų pobūdį ir mažmeninės prekybos taisykles
-

Teisė į daiktų keitimą ir gražinimą

- CK 6.363 str. – tinkamos kokybės daiktų keitimas ir gražinimas arba kitaip tariant bendroji pirkėjo teisė atsisakyti sutarties
 - Sąlygos
 - 14 dienų (jei pardavėjas nenustatęs ilgesnio termino)
 - Ne maisto prekės pagal CK, Taisyklės išplečia ir maisto prekėms
 - Pirkėjas neturi nurodyti priežasčių ar motyvuoti
 - Daiktai neturėjo būti naudojami, sugadinti, turi būti išsaugotos jų vartojamosios savybės bei jie nepraradę prekinės išvaizdos (prekės ar jos pakuotės išvaizdos pakeitimai, kurie buvo būtini norint apžiūrėti prekę, nėra laikomi esminiais prekės išvaizdos pakeitimais)
 - Pirkėjas turi įrodymus, patvirtinančius, kad jis daiktus pirko iš to pardavėjo
 - Daiktas neturi pateikti į nekeistinių ir negražintinių prekių sąrašą
 - Taisyklės nustato prašymų nagrinėjimą ne teismo tvarka
-

Įrodymai patvirtinantys prekės pirkimą

- Taisyklės – „kasos aparato kvitas ar pirkimo-pardavimo kvitas, arba kitas prekės pirkimą-pardavimą iš šio pardavėjo patvirtinantis dokumentas ir garantinis dokumentas (jeigu parduotai prekei nustatytas kokybės garantijos terminas).“
 - Esant ginčui atsižvelgiant į Apžvalgą, tikėtina, kad teismas vertintų ir kitus įrodymus
-

Nekeistinių prekių sąrašas

parfumerijos, kosmetikos ir tualetinius preparatus (kodai pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 33.03–33.07), fotografijos ir kinematografijos prekes (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 37.00), spausdintas knygas, reprodukcijas ir kitus poligrafijos pramonės dirbinius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 49.00), audinius (kodai pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 50.07, 51.11–51.13, 52.08–52.12, 53.09, 55.12–55.16), kilimines grindų dangas, išskyrus kilimus ir kilimėlius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 57.00), megztus vyriškus, berniukų, moteriškus arba mergaičių apatinius drabužius (kodai pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 61.07 – 61.09), kūdikių drabužėlius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 61.11), pėdkelnes, kojines, puskojines ir kitus panašius dirbinius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 61.15), siūtus vyriškus, berniukų, moteriškus arba mergaičių apatinius marškinius, naktinius marškinius, pižamas ir panašius dirbinius (kodai pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 62.07–62.08), kūdikių drabužėlius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 62.09), liemenėles, juosmenis, korsetus ir panašius dirbinius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 62.12), perlus, brangakmenius, tauriuosius metalus bei jų dirbinius, išskyrus dirbtinę bižuteriją (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 71.00, išskyrus 71.17), mašinas ir mechaninius įrenginius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 84.00), elektros mašinas ir įrenginius, garso įrašymo ir atkūrimo bei televizijos vaizdo ir garso įrašymo ir atkūrimo aparatus (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 85.00), antžeminio transporto priemones (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 87.00), laivus, valtis ir plaukiojančius įrenginius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 89.00), optikos, fotografijos, kinematografijos, matavimo, kontrolės, medicinos arba chirurgijos prietaisus ir aparatus (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 90.00), laikrodžius (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 91.00), muzikos instrumentus (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 92.00), ginklus ir šaudmenis (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 93.00), baldus, patalynės reikmenis, šviestuvus (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 94.00), žaislus, žaidimus, išskyrus sporto ir mėškeriojimo reikmenis (kodas pagal Kombinuotąją prekių nomenklatūrą – 95.00, išskyrus 95.06–95.07).

Teisė į saugų ir kokybišką daiktą (I)

- ❑ Garantija – pardavėjo pareiga atsakyti už garantijos metu atsiradusius daikto trūkumus
 - ❑ Garantija pagal įstatymą ir komercinė garantija
 - ❑ Pardavėjo daiktų kokybės garantija pagal įstatymą – daikto savybės neturi būti blogesnės nei numatyta tam daiktui taikomame techniniame reglamente (jeigu jis yra) ir daikto pirkimo pardavimo sutartyje
 - ❑ Garantijos pagal įstatymą terminas yra bendras pirkimo pardavimo sutartims taikytinas terminas (specialus nėra nustatytas)
 - ❑ Sutartimi garantija pagal įstatymą negali būti panaikinta, terminas sumažintas
 - ❑ Parduodant daiktą su aptartais trūkumais, pardavėjas neatleidžiamas už kitus, neaptartus daikto trūkumus
-

Teisė į saugų ir kokybišką daiktą (II)

- VTAĮ 14 str. nustatyta prezumpcija – prekės ar paslaugos trūkumai išaiškėję per 6 mėn. nuo prekės perdavimo ar paslaugos suteikimo laikomi buvusiais perdavimo ar paslaugos suteikimo metu (išskyrus atvejus, kai tai nesuderinama su prekės ar paslaugos ar trūkumo pobūdžiu) – įrodinėjimo našta perkeliama pardavėjui
 - Prekės kokybės atitikimo sutarčiai prezumpcija – daikto savybės atitinka pirkimo pardavimo sąlygas, jeigu
 - Daiktas atitinka daikto gamintojo nurodytus pateikiamų norminių dokumentų reikalavimus
 - Daiktas tinka naudoti tam, kam tokios rūšies daiktai paprastai naudojami
 - Daiktas atitinka kokybinius rodiklius, kurių galima tikėtis atsižvelgiant į daikto prigimtį bei daikto gamintojo, jo atstovo ar pardavėjo viešai paskelbtus pareiškimus dėl daikto kokybės
-

Teisė į saugų ir kokybišką daiktą (III)

- Sutarties sudarymo faktą turi įrodyti pirkėjas
- Apžvalga

- PVM įstatymas šiuo atveju netaikomas

- „Daiktų gražinimo ir keitimo taisyklės, patvirtintos 2001 m. birželio 19 d. ūkio ministro įsakymu Nr. 217, yra priimtos įgyvendinant CK 6.362 straipsnio 4 dalį ir skirtos daiktų gražinimo ir keitimo procedūrai ne ginčo tvarka prekių pirkimo vietoje ar kitoje pardavėjo nurodytoje, pirkėjui patogioje vietoje ir nustato, kokius dokumentus turi pateikti pirkėjas tam, kad pardavėjas pakeistų ar gražintų prekę. Daiktų gražinimo ir keitimo taisyklės nereglamentuoja kitų vartojimo pirkimo–pardavimo sutartinių santykių klausimų ir įrodinėjimo teisme kilus ginčui dėl vartojimo pirkimo–pardavimo sutarties, jose nėra teisės normų, kurios nustatytų specialias vartojimo pirkimo–pardavimo fakto įrodinėjimo priemones teisme CPK 177 straipsnio 4 dalies prasme. Teismas išaiškino, kad, įrodinėjant vartojimo pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo faktą tais atvejais, kai procesinių ar kitų įstatymų normų, nustatančių specialias tam tikros faktinės aplinkybės įrodinėjimo priemones, nėra, ta aplinkybė gali būti nustatoma bet kuriais įrodymais, kuriais remdamasis teismas suformuoja savo įsitikinimą. Įstatymo nenustatyta, kad vartojimo pirkimo–pardavimo sutarties faktas teisme gali būti įrodinėjamas tik tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis, todėl ši aplinkybė byloje gali būti įrodinėjama visomis leistinomis įrodinėjimo priemonėmis pagal bendrąsias įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisykles, įtvirtintas CPK II dalies XIII skyriuje, bei CK ar kitų įstatymų normose įtvirtintus įrodinėjimo ypatumus, nulemtus sandorių rūšies ar formos (pvz., CK 1.93 straipsnio 2 dalis, kt.) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. birželio 1 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-256/2009*).“

Garantinių terminų santykis su ieškinio senatimi (I)

- Garantinis terminas pagal įstatymą (CK 6.338 str. 1 d.) – 2 metai
- Ieškinio senaties terminas dėl parduoto daikto trūkumų – 6 mėnesių ieškinio senaties terminas (išskyrus teisių gynimo būdą dėl kainos išreikalavimo)
- Ieškinio senaties terminas dėl reikalavimo gražinti sumokėtą kainą – 2 metai

Garantinių terminų santykis su ieškinio senatimi (II)

- „Garantinis terminas lemia vėliausią momentą, kada gali prasidėti ieškinio senaties termino eigos pradžia dėl daiktų arba paslaugų trūkumų pareikšti. Jeigu apie daikto arba paslaugos trūkumus gaminio įgijėjas nepareiškia per garantinį terminą, garantija pasibaigia ir išnyksta asmens atsakomybė už daikto arba paslaugos trūkumus. Tokiu atveju pareikštas ieškinys dėl daikto arba paslaugos trūkumų atmetamas dėl jo nepagrįstumo, o ne dėl ieškinio senaties pasibaigimo, nes ieškinio senaties termino eiga prasideda tik esant teisės pažeidimui (*LAT CBS 2007 m. vasario 13 d. nutartis c.b. Nr. 3K-3-43/2007*).“ (Apžvalga)
-

Vartotojo teisės, jei daiktas ar paslauga nekokybiška (I)

- Vartotojas turi teisę pasirinkti teisių gynimo būdą
 - palankesnis reguliavimas nei Garantijų direktyvoje
 - Ribojama techniškai brangios ir sudėtingos prekės atžvilgiu
 - Techniškai sudėtinga ir brangi prekė bei esminio daikto trūkumo klausimas vertinamojo pobūdžio
 - Teismų praktikoje automobilis pripažįstama techniškai sudėtinga preke
 - Nedideli trūkumai nėra pagrindas tenkinti reikalavimą (3K-3-239/2006)
-

Vartotojo teisės, jei daiktas ar paslauga nekokybiška (I)

- Pirkėjo reikalavimu tinkamai pašalinus jo teisių pažeidimą vienu iš įstatyme nustatytų būdų, pirkėjas neturi pagrindo remiantis tomis pačiomis aplinkybėmis dėl parduoto daikto trūkumų, reikalauti taikyti ir kitą būdą, nes prievoliniai santykiai, atsiradę dėl tam tikro kokybės trūkumo jau yra pasibaigę (3K-3-239/2006)
 - Dėl tinkamo pirkėjo pažeistų teisių pašalinimo neturi kilti abejonių (Apžvalga)
 - Vartotojo teisė pasirinkti teisių gynimo būdą pagal teismų praktiką ribojama (Apžvalga)
 - proporcingumo ir interesų derinimo principais
 - Dalyvių interesų pusiausvyros
 - Civilinių santykių stabilumo principu
-

Vartotojo teisės, jei daiktas ar paslauga nekokybiška (III)

„CK 6.363 straipsnio 8 dalyje įtvirtinta pirkėjo teisė vietoj kitų gynybos būdų vienašališkai nutraukti sutartį yra esminė pažeistų vartotojo teisių gynimo ypatybė – pagal bendrąją pirkimo–pardavimo sutartims normą, įtvirtintą CK 6.334 straipsnio 1 dalies 4 punkte, netinkamos kokybės daiktą nusipirkęs pirkėjas gali atsisakyti sutarties tik tuo atveju, kai netinkamos kokybės daikto pardavimas yra esminis sutarties pažeidimas (CK 6.217 straipsnis); tuo tarpu pagal CK 6.363 straipsnio 8 dalį vartotojo teisė nutraukti pirkimo–pardavimo sutartį įstatyme nesiejama su esminiu sutarties pažeidimu, įstatyme *expressis verbis* neįtvirtinta jokių šios teisės įgyvendinimo sąlygų. Šiame kontekste būtina atkreipti dėmesį į tai, kad pirkėjo teisė rinktis vieną ar kitą teisių gynimo būdą vis dėlto negali būti suabsoliutinta, nes ir vartojimo sutartinuose santykiuose galioja bendrieji civilinių santykių reglamentavimo principai, *inter alia*, taikomų priemonių proporcingumo, civilinių santykių dalyvių interesų pusiausvyros, civilinės apyvartos stabilumo, kt. Proporcingumo ir interesų derinimo principo taikymas ginant vartotojo teises reiškia, kad specialiais gynimo būdais turi būti siekiama užtikrinti (atkurti) teisėtų pirkėjo ir pardavėjo interesų pusiausvyrą, o ne ją nepagrįstai iškreipti vartotojo naudai ir sudaryti sąlygas piktnaudžiauti teise. Nesuderinamomis su proporcingumo principu laikytinos situacijos, kai pardavėjo interesų suvaržymas yra neadekvatus vartotojo interesų pažeidimui. Sutartinių teisinių santykių stabilumas neatskiriamas nuo jų subjektų teisinio saugumo, teisinės padėties apibrėžtumo, todėl sutarties nutraukimas turi būti taikomas ne beatodairiškai, o konstatavus pakankamą įstatyminį ir faktinį pagrindą. „

Vartotojo teisės, jei daiktas ar paslauga nekokybiška (IV)

- ETT 2011 m. birželio 16 d. sprendimas sujungtose bylose *Gebr. Weber GmbH (C-65/09) v Jürgen Wittmer ir Ingrid Putz (C-87/09) v Medianess Electronics GmbH* – prekės taisyms ar keitimas turi būti atliekamas
 - Nemokamai
 - Per protingą laiką
 - Nesukeliant didelių nepatogumų
-

Vartotojo teisės, jei daiktas ar paslauga nekokybiška (V)

- CK 6363 str. 8 d. – Pardavėjas, gražindamas pirkėjui sumokėtą kainą, neturi teisės iš jos išskaičiuoti sumą, kuria sumažėjo daikto vertė dėl jo naudojimo ar daikto išvaizdos praradimo arba dėl kitų aplinkybių
 - Palankesnis reguliavimas nei Garantijų direktyvoje
 - Tai turi būti taikoma ir prekės pakeitimo atveju – ETT 2008 m. balandžio 17 d. sprendimas *Quelle AG v Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände C-404/06*
 - Garantijų direktyvos 3 str turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia nacionalinės teisės aktus, leidžiančius pardavėjui, pardavusiam sutarties neatitinkančią vartojimo prekę, reikalauti iš vartotojo kompensacijos už sutarties neatitinkančios prekės naudojimą iki jos pakeitimo nauja
 - Tai nelaikoma vartotojo nepagrįstu paturtėjimu, nes pardavėjas pažeidžia savo pareigą tinkamai vykdyti sutartį
-

Vartotojo teisės, jei daiktas ar paslauga nekokybiška (VI)

- CK 6.363 str. 5 d. – visais atvejais pirkėjas turi teisę į nuostolių atsiradusių dėl netinkamos kokybės prekės paradimo, atlyginimą
- ETT 2011 m. birželio 16 d. sprendimas sujungtose bylose *Gebr. Weber GmbH (C-65/09) v Jürgen Wittmer ir Ingrid Putz (C-87/09) v Medianess Electronics GmbH*
 - *Pardavėjas turi išmontuoti prekę (kuri buvo sumontuota paties pirkėjo) ir sumontuoti naują savo lėšomis, pvz., skalbimo mašina, plytelės*
 - „tokioje situacijoje, kai nė vienos sutarties šalies veiksmuose nėra kaltės, sutarties neatitinkančios prekės išmontavimo ir pakeičiančios prekės sumontavimo išlaidas pateisinama priskirti pardavėjui, nes, pirma, šių papildomų išlaidų buvo galima išvengti, jei pardavėjas nuo pat pradžių būtų teisingai vykdęs savo sutartinius įsipareigojimus ir, antra, jos pasidaro būtinos norint užtikrinti prekės atitiktį sutarčiai.“

Pirkėjo pareigos

- Sumokėti už daiktus pardavėjo nurodytą sutarties sudarymo metu kainą
-

Atsakomybės ypatumai (I)

- ❑ Atsižvelgiant į CK XXII skyriaus ketvirtojo skyriaus nuostatas atsakomybė gali tekti ne tik pardavėjui, bet ir gamintojui (griežtoji atsakomybė)
 - ❑ Jeigu pardavėjas neįvykdo savo prievolių pagal vartojimo pirkimo pardavimo sutartį, tai nuostolių atlyginimas ar netesybų sumokėjimas neatleidžia pardavėjo nuo prievolės įvykdymo natūra (skirtinga taisyklė nei numato CK 6.60 bei 6.73 str.)
 - ❑ Pirkėjui praleidus mokėjimo terminus, palūkanos už laiku nesumokėtą sumą neskaičiuojamos
 - ❑ Vartotojo teisė į neturtinės žalos atlyginimą
 - ❑ Galimybės kreiptis į vartotojų teises ginančias institucijas
-

Atsakomybės ypatumai (II)

- Vartotojo pasirinkimas laikantis įstatymo nustatytų sąlygų – trys sistemos:
 - Speciali atsakomybė rūšis pagal Atsakomybės už nesaugius produktus direktyvą
 - Sutartinė atsakomybė
 - Deliktinė atsakomybė pagal bendrąsias civilinės atsakomybės nuostatas
-

Vartojimo pirkimo pardavimo sutarties rūšys

- Nuomos pardavimo sutartis
 - Daiktų pardavimas pagal pavyzdžius
 - Daiktų pardavimas naudojant automatus
 - ES teisės įgyvendinimas
 - Daiktų pardavimas ne prekybai skirtose vietose
 - Sutarčių sudarymas per ryšio priemones
 - Pakaitinio naudojimosi sutartis
-

ES teisę įgyvendinančioms sutartims būdinga

- Detaliai reglamentuojama teisė į informaciją
 - Nustatoma teisė atsisakyti sutarties per tam tikrą terminą – prievolė baigiasi CK 6.125 str. 2 d. pagrindu – vienašaliu prievolės šalies pareiškimu
-

Daiktų pardavimas ne prekybai skirtose patalpose (I)

- Pardavėjo pareiga įteikti informacinį dokumentą
 - CK 6.357 str. 4 d.
 - Pareiga įrodyti, kad dokumentas buvo įteiktas -pardavėjui
- Atsisakymo terminas
 - **7 d.** nuo informacinio dokumento įteikimo dienos
 - Jei nebuvo įteiktas – per **3 mėn** nuo sutarties sudarymo dienos
- Atsisakymo teisės laikotarpis negali pasibaigti, jei verslininkas neinformuoja apie vartotojo teisę atsisakyti sutarties (ETT 2001 m. gruodžio 13 d. sprendimas Georg Heininger and Helga Heininger v Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG C-481/99)

Daiktų pardavimas ne prekybai skirtose patalpose (II)

□ Atsisakymo teisė

- Turi teisę pasinaudoti, jei daiktas nebuvo sugadintas ar jo išvaizda iš esmės nepasikeitė
- Neturi teisės pasinaudoti, jei paslaugos vartotojo sutikimu buvo pradėtos teikti nepasibaigus atsisakymo terminui
- Jei pirkėjas pasinaudojo atsisakymo teise, o daiktas žuvo dėl pirkėjo kaltės, tai pirkėjas privalo gražinti žuvusio daikto vertę ar jos sumažėjimą, tačiau jei nebuvo tinkamai pranešta apie teisę atsisakyti sutarties, tai turi kompensuoti tik tuo atveju, jei pirkėjas nebuvo tiek rūpestingas, koks būtų rūpestingas turto saugotojas
- Už daikto naudojimą bei kitas paslaugas, suteiktas iki atsisakymo teisės įgyvendinimo pirkėjas turi sumokėti pagal jų vertę, bet neprivalo atlyginti daikto vertės sumažėjimo dėl jo naudojimo pagal paskirtį
- **Pirkėjui pasinaudojus atsisakymo teise – pardavėjas**
- Per 15 d. privalo atsiimti pirkėjo gražintą daiktą ir gražinti pinigus

Daiktų pardavimas ne prekybai skirtose patalpose (III)

- Turės būti peržiūrėtas reguliavimas pagal Vartotojų teisių direktyvą, pvz.,
 - Maksimalaus derinimo principas – perkėlimas beveik pažodžiui
 - Išplėstas ikisutartinės informacijos turinys, skirtingas turinys sandoriams iki 200 EUR
 - Informacija yra sudėtinė sutarties dalis
 - Jei pardavėjas nepateikė informacijos apie papildomus kaštus – vartotojas neturi apmokėti šių išlaidų
 - Teisės atsisakyti sutarties terminas 14 d. ir skirtingi skaičiavimo atvejai
 - Kt.
-

Sutartys sudaromos per ryšio priemones (I)

- Pardavėjo pareiga suteikti informaciją iki sutarties sudarymo
 - Turinys CK 6.366 str. 5 d. 8 d.
 - Informacijos komercinis pobūdis turi būti aiškiai išreikštas
 - Pareiga patiekti daiktus per 30 dienų (jei nesusitarta kitaip)
-

Sutartys sudaromos per ryšio priemones (II)

□ Teisė atsisakyti sutarties

- Per 7 dd nuo daikto pristatymo dienos (kai parduodamas daiktas) ar nuo sutarties sudarymo dienos (kai teikiamos paslaugos)
- Jei informacija neįteikta raštu – per 3 mėn.
- Jei informacija suteikiama per 3 mėn – per 7 dd nuo informacijos pateikimo dienos
- Draudžiama šią teisę riboti ar panaikinti
- Turi teisę pasinaudoti, jei daiktas nebuvo sugadintas ar jo išvaizda iš esmės nepasikeitė
- Vartojimo kredito sutarties nutraukimo teisė

□ Pardavėjo pareiga

- Atsiimti daiktą ir gražinti pinigus per 15 d.

Pakaitinio naudojimosi sutartis I

□ Palyginti su ankstesniu reguliavimu

- Išplėstas objektas – taikoma ir kilnojamam turtui – teisei naudotis kruizų, gyvenamaisiais laivais arba priekabiniais laiveliais ilgalaikiams atostogų produktams – atostogų klubams
 - Išplėstas sutarties galiojimo laikotarpis – buvo taikoma trumpesnėms nei 3 m. sutartims, o dabar ir ilgesnėms
 - Prailgintas atsisakymo laikotarpis – vietoj 10 dienų nustatytas 14 d. laikotarpis
 - Draudžiami bet kokie išankstiniai mokėjimai, garantijos suteikimas, pinigų rezervavimas sąskaitose ir kt.
-

Pakaitinio naudojimosi sutartis

II

- Pakaitinio naudojimosi patalpomis sutartis
 - Sudaryta ilgesniam nei 1 metų laikotarpiui
 - Teisė įgyjama už atlygį
 - Teisė naudotis daugiau nei vieną apsilankymą
 - Ilgalaikio atostogų produkto sutartis
 - Sudaryta ilgesniam nei 1 metų laikotarpiui
 - Teisė įgyjama už atlygį
 - Teisė įgyti nuolaidų ar kitų palankių sąlygų
 - Perpardavimo sutartis
 - Padeda pirkėjui parduoti ar nusipirkti pakaitinio naudojimosi patalpomis teisę arba ilgalaikį atostogų produktą
-

Pakaitinio naudojimosi sutartis

III

- Pardavėjo pareiga pateikti ikisutartinę informaciją apie sutarčių sąlygas pagal nustatytą formą
 - Informacija yra sudedamoji sutarties dalis
 - Vienašališkas pakeitimas tik išimtinu atveju
 - Pardavėjo pareiga informuoti pirkėją apie teisę atsisakyti sutarties, atsisakymo terminus ir draudimą atlikti išankstinius mokėjimus
 - Pateikiama sutarties atsisakymo forma
 - Nustatyti reikalavimai reklamai
-

Pakaitinio naudojimosi sutartis

IV

□ Teisė atsisakyti sutarties

- 14 d nuo sutarties, įskaitant preliminariąją, sudarymo ar gavimo dienos atsižvelgiant į tai, kuri data vėlesnė
 - 3 mėn ir 14 d nuo sutarties sudarymo ar gavimo dienos priklausomai nuo to, ar įteikta informacija apie sutarties sąlygas ir ar joje buvo visi duomenys
 - Jei informacija, kurioje yra visi privalomi duomenys, įteikiama per 3 mėn nuo sutarties sudarymo ar gavimo dienos – tai per 14 d. nuo informacijos pateikimo dienos
 - Jei nebuvo pateikta sutarties atsisakymo forma, tai per 1 m. ir 14 d. (jei įteikiama per 1 m., tai per 14 d.)
 - Pirkėjas turi teisę atsisakyti pranešdamas patvarioje laikmenoje
 - Jei pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, turi teisę nutraukti ir vartojimo kredito sutartį nepatirdamas jokių išlaidų, jei už suteikiamas teises buvo visiškai ar iš dalies sumokama pagal vartojimo kredito sutartį
 - Pasibaigia ir papildomos sutartys
 - Draudžiama ją riboti papildomais įsipareigojimais ar įmokomis ar bet koku būdu apriboti ir panaikinti
 - Iki atsisakymo teisės laikotarpio pabaigos draudžiami išankstiniai mokėjimai
-